

MUHARREM AYI, AŞURE ve EHLİ BEYT SEVGİSİ

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُفَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ

“Şüphesiz Allah'ın gökleri ve yeri yarattığı günkü yazısında, Allah katında ayların sayısı on ikidir. Bunlardan dördü haram aylardır. İşte bu, Allah'ın dosdoğru kanunudur. Öyleyse o aylarda kendinize zulmetmeyin. Fakat Allah'a ortak koşanlar sizinle nasıl topyekun savaşıyorlarsa, siz de onlarla topyekun savaşın. Bilin ki Allah, kendine karşı gelmekten sakınanlarla beraberdir.” (Tevbe, 36.)

“Ramazan'dan sonra en faziletli oruç, Allah'ın ayı olan Muharrem'de tutulan oruçtur. Farz namazlardan sonra en faziletli namaz da gece namazıdır.” (Müslim, Sıyam, 202.)

Muhterem Müslümanlar!

Bugün hicri takvimde 9 Muharrem 1447. Yeni kameri yılın aziz milletimize, İslam ümmetine hayırlar getirmesini dilerim.

Yüce Allah zamanı yaratmış, onu yıllara, aylara, günlere, hatta saniyeye varıncaya kadar bölümlere ayırmıştır. Ve bazı zamanları diğerlerine üstün kılmıştır.

Allah dilediği herhangi bir şeyi daha değerli ve yüce kılabilir. Örneğin; Allah, yarattığı melek veya insanlardan dilediği birini elçi olarak seçebilir. Nitekim sözler içinde zikrettiği ayetleri, yeryüzü içinde mescitleri, aylardan ramazan ayı ile haram ayları, günlerden cuma gününü, gecelerden Kadir gecesini seçmiştir. Tüm bunlar Allah'ın yüceltmesi ile değerli ve üstün hale gelmiştir.

Haram Aylar Ne Demektir?

Öncelikle ayette zikredilen haram ayların ne demek olduğunu hatırlayalım. Sevgili Peygamberimiz Veda Haccında şöyle buyurmuştur:

“İşte zaman, hakikaten Allah Teâla'nın gökleri ve yeri yarattığı günkü durumu gibi bir devre girdi: Yıl on iki aydır. Bunlardan dördü haramdır ki; üçü birbirinin ardında zilkade, zilhicce muharrem, biri de cumâdâ ile şaban arasındaki receptir.” (Buhari, Hac, 132.)

Haram aylar, muharrem, recep, zilkade ve zilhicce aylarından oluşan, içerisinde savaşmanın haram kılındığı, bireyin işlediği fiillere diğer zamanlarda yapılandan daha çok sevap-mükâfat veya günah-ceza verildiği, yılın diğer aylarına kıyasla farklı bir değer, kıymet ile hürmete sahip olan ve içerisinde hac ile umre ibadetlerinin yapıldığı zaman dilimleridir.

Haram Ay (الشهر الحرام) ifadesi, ayın bizzat kendisinin değil, bu zaman dilimindeki bazı fiillerin yasaklanması anlamına gelmektedir. Bugün haram aylarla ilgili bizi en çok ilgilendiren husus; iyilik ve kötülöklere verilecek karşılığın diğer zamanlara kıyasla daha fazla olduğu gerçeğidir. Ayette;

فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ

“Öyleyse o aylarda kendinize zulmetmeyin!” (Tevbe 36.) buyrulur.

Haram aylarda işlenen hayır, hasenat ve kötü davranışlar, amel defterine kat kat fazla kaydedilir. Haram ayların değeri Allah katında çok büyüktür. Bu sebeple haram aylara tazim gösterilmesi, insanların haram aylarda haddi aşmamaları ve haram ayların saygınlığına leke sürerek kendi nefislerine zulmetmemeleri öğütlenmiştir.

Peki insanın kendine bu aylarda zulmetmesi nasıl olur?

Aslında zulüm tüm zamanlarda yasaklanmıştır. Fakat Allah katında haram ayların değeri büyük olduğundan Allah, insanları bu aylar hakkında uyarmıştır: “Zulmetmeyin!”

Bu aylarda zulüm; haramı helal kılmaktır, haram aylarda günah işlemektir, insanların malına canına kastederek güvenliği, emniyeti zedelemektir.

İnsan, günah işlemeye, zulmetmeye ve kötölük yapmaya müsait yapıda yaratılmıştır. “Kötölüğü emreden nefis” için dinin yasakladığı davranışlardan kaçınmak oldukça zor ve zahmetli bir durumdur. Allah, tazim ve ihtiram özellikleri vererek bazı vakitleri seçkin kılmıştır. Bunun sebebi, insanların bu vakitlerde zulüm, kötölük ve haramlardan kaçınmaları, geri kalan zamanlarda kötü fiilleri terk etme alışkanlığı kazanmaları içindir.

Böylece değerli, kutsal ve saygın vakitlerden olan haram aylar, diğer aylarda zulmün terkedilmesine ve haramlardan kaçınılmasına sebep olabilir. Bu yönüyle bazı ayların değerli ve kutsal olup bazılarının olmamasının hikmetini, bu şekilde izah edebiliriz. Mekânlar için de benzer durum söz konusudur.

Zilkade, zilhicce, muharrem ve recep aylarına hürmet ederek işlenen salih amellerin sevabı kat kat fazla karşılık bulur. Aynı şekilde işlenen kötü amelin cezası belirlenen mekân veya zaman içerisinde kat kat fazla verilir. Bu durum müminlerin haram ayda veya diğer tüm aylarda aralarındaki tüm ilişkilerde birbirlerine zulmetmemelerine, asilikle günah yüklenerek aslında kendilerine ve insanlara haksızlık etmemelerine vesiledir.

Hz. Peygamber Müslümanı ve Mümini şöyle tarif ediyor: “Müslüman, elinden ve dilinden insanların emin olduğu kimsedir. Mü’min ise, insanların canları ve malları konusunda kendisinden emin olduğu kimsedir.” (Tirmizi, İman, 12.)

Kişinin üzerine düşen bu tarife uygun şahsiyet olmak, değerli zaman dilimlerinde daha dikkatli davranmaktır. İşte içinde bulunduğumuz Muharrem ayı, saygı gösterilmesi gereken aylardan biri, yeni bir kameri yılın başlangıcı ve haram aylardandır.

Muharrem Ayı; Yeni Yıl, Yeniden Başlangıç

Muharrem ismi; Arapça’da tef’îl babında, ism-i meful formunda olup ism-i zamanı ifade eder. Sözlükte “kutsal olan, haram kılınan, yasaklanan ve saygı duyulan” manalarında kullanılır. Bu isimle adlandırma sebebi, insanların bu ay içinde savaşmanın kesin ve kati surette haram kabul etmelerindendir.

Sohbetimizin başında yer alan hadiste Peygamber Efendimiz (s.a.v), Muharrem ayını Allah’ın ayı olarak tanımlamış ve bu ayın diğer aylardan farklı olduğunu vurgulamıştı. Bu ay, hicrî yılın başlangıcı olduğu gibi, kulluk hayatımızda da yeni bir başlangıcın habercisidir.

Allah Teâlâ bu aya bir kıymet vermiştir ve onu özel kılmıştır. Gelin bizler de bu aya hak ettiği hürmeti gösterelim ve kendimize çeki düzen vererek daha iyi bir insan olma gayretinde olalım! Bu ayda, kendimizi daha çok ibadetlere verelim, günahlardan kaçınma konusunda daha da özen gösterelim

Muharrem Ayının Faziletleri

Allah Resûlü (s.a.v), “Ramazan'dan sonra en faziletli oruç, Allah’ın ayı olan Muharrem ayında tutulan oruçtur.” (Müslim, Sıyam, 202) buyurarak bu ayın ibadet açısından üstünlüğüne işaret etmiştir.

Yine aynı manada Hz. Ali’den (r.a) şöyle rivayet edilmiştir: “Bir adam gelerek Allah Resulüne sordu: ‘Ey Allah’ın Resulü! Ramazan ayından sonra hangi ayda oruç tutmayı emredersiniz?’ Efendimiz cevaben; ‘Eğer Ramazan ayından sonra oruç tutacaksan, muharrem

ayında tut! Zira muharrem, Allah'ın ayıdır; onda bir gün vardır, o günde Allah, bir kavmin tövbesini kabul etmiştir ve başka kavimlerin de tövbelerini o günde kabul eder.' buyurdular.” (Tirmizi, Savm, 40.)

Bu ay, yeni yılın başlangıcı olması nedeniyle aynı zamanda hicretin simgesidir. Hicret, sadece mekânsal bir yolculuk değil, Allah için yönelmenin ve dönüşmenin adıdır. Kalbimizi ve ruhumuzu dünyaya değil, Allah'a bağlamanın zamanıdır Muharrem ayı.

Bu Ayda Yapılabilecek İbadetler

1. Oruç Tutmak: Özellikle Aşure günü ve bir gün öncesi/sonrası oruçla geçirilmek çok faziletlidir.
2. Tövbe ve istiğfar: Bu ay, günahlardan arınmak için bir fırsattır.
3. Kur'an okumak, sadaka vermek ve namazları ihlasla kılmayı tavsiye edebiliriz. Kısacası normal zamanlarda yapmamız gereken ibadetlerimiz bu ayda yoğunlaştırabiliriz.
4. Son olarak aile fertleriyle ilgilenmek: Hadislerde Aşure günü ailesine ikramda bulunan kimselere o yıl boyunca bolluk ihsan edileceği müjdelenmiştir. (Beyhakî, Şuabü'l-İman)

Muharrem'de Gerçekleşen Tarihî Olaylar

Hiz. Adem'in tövbesinin bu ayda kabul edildiği, Hiz. Nuh'un gemisinin bu ayda Cudi Dağı'na oturduğu, Hiz. Musa ve kavminin, Firavun'un zulmünden bu ayda kurtulduğu haberleri mevcuttur.

Hiz. Hüseyin (r.a.) ve ehli beytin Kerbelâ'da şehit edilmesi de bu ayda gerçekleşmiştir.

Bu olaylar bizlere, sabır, teslimiyet ile hak ve adalet uğruna mücadele gibi değerleri hatırlatır. Yine bu olaylardan çıkarmamız gereken büyük dersler vardır.

Aşure Günü Nedir?

Aziz Müminler!

Yarın hicri takvimde 10 muharrem 1447. Aşure gününü idrak edeceğiz inşallah!

Aşure; Arapça'da “on” anlamına gelen “aşara” kökünden gelir ve Muharrem'in onuncu gününe verilen isimdir. Bu gün hakkında şu haber bizlere ulaşmıştır:

“Hiz. Peygamber (s.a.s.) Medine'ye gelince, Yahudilerin aşure gününde oruç tuttuklarını görmüş ve “Bugün niçin oruç tutuyorsunuz?” diye sormuştu. “Bu, hayırlı bir gündür. Allah, o

günde İsrailoğullarını düşmanlarından kurtardı. Hz. Mûsâ o gün (şükür olarak) oruç tuttu” dediklerinde Resûlullah da (s.a.s.) “Ben Mûsâ’ya sizden daha layığım (yakınım).” buyurup o gün oruç tuttu ve Müslümanlara da tutmalarını tavsiye etti. (Buhârî, Savm, 69.)

Aşure gününün fazileti hakkında Allah Resulü: “Muharrem, Allah’ın ayıdır; onda bir gün vardır, o günde Allah, bir kavmin tövbesini kabul etmiştir ve başka kavimlerin de tövbelerini o günde kabul eder.’ buyurmuştur.” (Tirmizi, Savm, 40.)

Hz. Peygamberin kastettiği gün aşure günüdür ve bu günde yapılacak tövbelerin kabul edileceğine işaret etmiştir. Söz konusu rivayet bizlere muharrem ayı özelinde aşure gününün ne kadar değerli ve saygın olduğuna dair önemli ipuçları vermektedir.

Aşure günü orucu ramazan orucu farz kılınmadan önce vacip hükmündeydi. Bu konuda Hz. Aişe (r.anha):

“Allah Resulü (s.a.v.) aşure günü oruç tutulmasını emretti. Ramazan orucu farz kılınınca, dileyen aşure günü oruç tuttu, dileyen tutmadı.” (Buhari, Savm, 69.)

Hadisten de anlaşılacağı üzere ramazan orucu farz kılınınca Hz. Peygamber (s.a.s.), isteyenlerin aşure orucu tutup isteyenlerin tutmayabileceğini belirtmiştir. Vacip hükmü kalkmış, sünnet veya müstehap olduğu aktarılmıştır.

Başka bir hadisi Hz. Aişe (r.anha) annemiz, şöyle rivayet etmiştir: “Kureyş kabilesi cahiliye döneminde aşure günü oruç tutuyordu. Allah Resulü de peygamberlik gelmeden önce aşure orucunu tutardı.” (Buhari, “Savm”, 69.)

Son paylaştığımız rivayet aşure orucunun Hz. İbrahim veya Hz. Nuh (a.s) döneminden beri var olduğuna işarettir. Nitekim Ahmed b. Hanbel (ö.241/855) eserinde Nuh (a.s)’ın tufan sonrası gemisinin karaya oturduğu günde şükür olarak oruç tuttuğuna dair rivayeti aktarmıştır. (Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, c. XIV., s. 335., hadis no: 8718)

Yine bu rivayet ve benzeri rivayetler ile Allah Resulünün peygamberlikten önce bu orucu tutması, bugünün Nuh (a.s)’dan beri tüm Sami dinlerde kabul edilen önemli bir ibadet olduğunu göstermektedir.

Hz. Peygamber’in (s.a.s.) bu günde oruç tutulmasını teşvik eden başka hadisleri de vardır. Bir hadiste, “Aşure günü orucunun önceki yılın günahlarına kefaret olacağını zannederim.” (Müslim, Sıyâm, 196-197.) buyurmuştur.

Hız. Peygamber, (s.a.s.) Yahudilere muhalefet için ertesı sene aşure orucunu muharremın dokuzuncu günü de tutacağını söylemiştir. (Müslim, Sıyâm, 133-134.) Bu durum aşure orucunun Muharrem ayının dokuzuncu ve onuncu veya onuncu ve on birinci günleriyle birlikte tutulmasının daha doğru olacağına işaret etmektedir (bkz. Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, 1/241).

Aşure Gününde Yapılabilecek İbadetler

- * 9, 10 veya 10, 11 Muharrem günlerinde oruç tutmak
- * Sadaka vermek, tövbe istiğfarda bulunmak.
- * Aile bireylerine, akrabalara, komşulara ikramda bulunmak,
- * Salavat getirmek, Kur'an okumak,
- * Hz. Hüseyin ve Kerbela şehitlerini dualarla anmak

Aşure Günü ve Kulluk Bilinci

Aşure günü, sadece geçmişı anmak değildir; ibadet şuurunun, tevekkül, sadakat ve sabır gibi üstün ahlak unsurlarının yeniden inşa edildiğı müstesna bir gündür. Bu günde hem Hz. Musa ve kavminin kurtuluşu hem Hz. Hüseyin ile ehl-i beytin şehadeti vardır.

Bu iki olay, bir müminin hayatında hem müjde hem imtihanın her zaman var olacağını gösterir.

Ehl-i Beyt Nedir?

Ehl-i Beyt, sözlük anlamı olarak “ev halkı”, ev sahibi ile eşi, çocukları ve torunları” anlamındadır. Terim olarak Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v)’in ailesidir: Hz. Ali, Hz. Fâtıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin başta olmak üzere O’nun neslinden gelenlerdir.

Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyrulur:

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا

“Ey Peygamberin ev halkı! Allah, sizden ancak günah kirini gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor.” (Ahzâb, 33)

Yine ehli beytin değeri hakkında Câbir b. Abdillâh (r.a) aktarıyor:

“Allah Resulü (s.a.v.), haccettiğı yıl arife günü devesi üzerinde insanlara hitap ediyordu, O’nun şöyle dediğini işittim: ‘Ey insanlar! Aranızda iki şey bıraktım ki, onlara tutunduğunuz sürece asla sapkınlığa düşmezsiniz: Allah’ın Kitabı ve benim ehl-i beytim!’” (Tirmizî, Menâkıb, 32.)

Bu hadisten anlamamız gereken ehli beyt aslında, Kur’an ve sünnete bağlı, bu iki kaynağı hayatında yaşayarak canlı birer örnek olan seçkin insanları ifade etmektedir. Kısaca ehli beyt sevgili peygamberimizin sünnetini, yani O’nun yaşam biçimini temsil etmektedir, diyebiliriz.

Ehl-i Beyt Sevgisi Gerekli midir?

Bu soruya cevap olarak az önce zikrettiğimiz hadis doğrultusunda cevap verebiliriz: Elbette ehli beyti sevmeliyiz. Çünkü ehl-i beyt’i sevmek, onlara tabi olmak ve onların yolundan gitmek, Peygamber’e bağlılığın bir göstergesidir.

Evet, ehli beyti sevmeliyiz ancak bu sevgi bizi dinde yeri olmayan uygulamalara yönlendirmemelidir. “Matem” adı altında insanın güya sevgisini kendisine zarar vererek göstermesi kabul edilemez. Dolayısıyla her konuda olduğu gibi bu konuda da Müslüman şahsiyete yakışan ölçülü bir tutum sergilemektir.

Muharrem Ayı, Aşure Günü ve Ehli Beyt Bize Ne Öğretir?

- * Muharrem ayı, bir yenilenme fırsatıdır. Günahlardan arınma, iyilikte yarışma zamanıdır.
- * Aşure günü, bizim için ibadetimizi artırma ve tarihten ibret alma fırsatıdır.
- * Ehl-i Beyt, İslami bir duruşun, adalet, hakkaniyet ve teslimiyetin sembolüdür. Sevgiyle Peygamberimize bağlılığın kuvvetlenmesidir.

Kıymetli Müminler!

Bu ayı gafletle geçirmeyelim. Tövbeye yönelelim, oruçla sadakalarla ibadet hayatımızı şenlendirelim! Peygamber Efendimize ve ailesine duyduğumuz sevgi ve muhabbeti arttırmaya çalışalım! Tarihten ibret alalım. Muharrem ayı, hak üzere yaşamının, sabırla direnmenin ve Allah’a teslimiyetin sembolüdür. Bize düşen bu mübarek ayı ihya etmektir.

Allah bizleri Muharrem ayını hakkıyla değerlendiren, Aşure gününün bereketine nail olan ve Ehl-i Beyt sevgisiyle yoğrulan kullarından eylesin. Âmin.

Başbağlar Katliamı

Son olarak yarın aşure günü ve Kerbela Vakasının yıldönümü olmasının yanında 5 Temmuz 1993 tarihinde terör örgütü zalimler tarafından gerçekleştirilen Erzincan-Kemaliye ilçesine bağlı Başbağlar köyü katliamının 32. Yıldönümü. Hatırlayacak olursak o dönemde milletimizin birliğine kastedilmiş, alevi-sünni çatışması çıkarılmak istenmişti. Bu acı verici katliamdan üç gün önce Sivas'ta madımak otelinde 33 alevi vatandaşımız katledilmiş, akabinde 5 Temmuz tarihinde Başbağlar'da 33 vatandaşımız akşam namazı vaktinde kurşuna dizilerek şehit edilmişti.

Tarihte Kerbela, yakın geçmişte bu vb. olaylardan dersler çıkararak birliğimize göz dikenlere karşı Müslümanlar olarak uyanık olmalı, İslam ümmetinin ve aziz milletimizin birliğine kasteden bu tür hadiselerin yaşanmaması için bilinçli olmalıyız. Bir daha bu tür elim hadiselerin yaşanmaması gayret etmeliyiz. Çözüm İslam'dır, Kur'an'dır:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا

“Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin!”

Rabbim birliğimizi dirliğimizi kuvvetlendirsin! Aramızdaki sevgi ve muhabbeti artırsın! Bizi rızası adına birbirini seven kardeşler eylesin! Amin.

9 Muharrem 1447/ 4 Temmuz 2025

Kazım Harun Bağcı

Geyve İlçe Vaizi